

Sprawozdanie

komisji edukacyjnej o wniosku posła Euzebiusza Czerkawskiego
względem rewizji państwowych ustaw szkolnych.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu d. 9. października b. r. przekazany został do rozpoznania komisji edukacyjnej wniosek posła Euzebiusza Czerkawskiego, zmierzający do rewizji państwowych ustaw szkolnych, o ile one w teraźniejszej swej osnowie z uszczerbkiem autonomii krajowej przekraczają zakres określony w ustawie zasadniczej z d. 21. grudnia 1867 r. (Dz. ust. p. nr. 141) §. 11. lit. i. i 12. ustawodawstwu państwowemu granice.

Komisja edukacyjna zbadawszy ten wniosek i jego zasady, uznała go za zupełnie słuszny i sprawiedliwy.

Ustawa zasadnicza o Reprezentacji Państwa z d. 21. grudnia 1867 r. (Dz. ust. p. nr. 141) zastrzega Radzie Państwa jedynie stanowienie o zasadach nauczania (Feststellung der Grundsätze des Unterrichtswesens) w szkołach ludowych i gimnazyach, jakoteż całe ustawodawstwo w sprawach szkolnych w ogóle, a temsamem szczegółowe rozwijanie zasad nauczania w szkołach ludowych i gimnazyach miało pozostać przy Sejmach.

Tymczasem uchwalona później w Radzie Państwa ustawa o szkołach ludowych, mająca datę 14. maja 1869 r. (Dz. ust. p. nr. 62) nie tylko zasady mającej się w nich udzielać nauki podaje, lecz obejmuje szczegóły, które niezaprzeczenie powinnyby należeć do kompetencji Sejmu.

Takie ograniczenie autonomii krajowej sprzeciwia się wręcz duchowi i postanowieniom ustawy zasadniczej. Kraj ma prawo domagać się zaprowadzenia prawidłowych w tym względzie stosunków, i przyznania jego Reprezentacji w całej pełni należnego wpływu na tok i rozwój ogólnej oświaty. Ścieśnienie tego wpływu jest tem dotkliwsze wobec faktu, że kraj na cele szkolne tak znaczne ponosi ofiary.

Zmiana teraźniejszego stanu rzeczy jest z praktycznych także względów pożądana i konieczna, jeżeli szkoły w naszym kraju mają rzeczywiście spełnić swoje przeznaczenie.

Nakreślona w państwowej ustawie organizacja szkół ludowych i przepisany dla nich porządek nauki nie odpowiada stosunkom i potrzebom naszym, a krępując Reprezentację, czyni jej stwo-

rzenie dobrej i odpowiedniej organizacyi szkolnictwa niemożliwym. Jeżeli to kiedykolwiek ma nastąpić, należy ją uposażyć atrybutami, jakie wskazuje ustawa zasadnicza.

Komisya edukacyjna wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby poczynił stosowne kroki w celu rewizyi państwowych ustaw szkolnych, o ile one w teraźniejszej swej osnowie, z uszczerbieniem autonomii krajowej przekraczają zakresłone w ustawie zasadniczej z d. 21. grudnia 1867 r. Dz u. p. nr. 141) §. 11. lit. i i §. 12. ustawodawstwu państwowemu granice“.

We Lwowie d. 9. października 1882 r.

Przewodniczący

Ks. Łukasz Solecki.

Sprawozdawca

Euzebiusz Czerkowski.